

Васильсва Леся Анатоліївна,
викладач фізіології, анатомії людини,
Полтавський базовий
медичний фаховий коледж,
м. Полтава

**ПІЗНАВАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ
В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.
АСПЕКТИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ У
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА**

Сучасний етап розвитку медичної освіти припускає якісну зміну підходу до визначення його змісту та також форм і методів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Це пов'язано з необхідністю формувати у студентів не лише пізнавальні, але і професійні інтереси, виховувати системне (клінічне та експертне) мислення, давати цілісне уявлення про вибрану професію, навчати професійній діяльності.

Багатьма експериментальними дослідженнями психологів і педагогів встановлено, що інтерес студентів до предмета, що вивчається, є потужним стимулом підвищення якості їх пізнавальної діяльності. Пізнавальний інтерес є упередженою увагою, яка вибірково орієнтує особу для виконання певного виду діяльності, породжує прагнення оволодіти їм як чимось життєво цінним, важливим і необхідним. Успіх будь-якої людської діяльності, у тому числі та навчально-пізнавальною, визначається її мотивами – внутрішніми (інтерес до предмета, до процесу навчання, до майбутньої професійної діяльності і так далі) і зовнішніми (широкі соціальні мотиви, мотиви досягнення і так далі). У процесі взаємодії цих двох видів мотивів найсильнішими є внутрішні мотиви.

Наявність інтересу у студентів медичного коледжу до вивчення дисциплін позначається на якості формування знань, умінь і навичок та на виборі майбутньої професії.

Як свідчить педагогічна практика, формування пізнавальних інтересів в традиційному навчальному процесі проводиться нерівномірно і стихійно. У зв'язку з цим цілеспрямоване і продуктивне формування пізнавальних інтересів все частіше стає об'єктом пильної уваги викладачів медичних коледжів.

Інтерес до професії у студентів народжується по-різному. У одних він формується в період до вступу у коледж, в інших - в процесі навчання, у третіх - на роботі. Але чим раніше з'являється інтерес, тим краще студент буде займатися. Тому для професійного становлення доцільно ранній прояв інтересу. Розвитку його сприяє власна діяльність студентів, реалізувати яку можна на практичних заняттях, при роботі в наукових студентських гуртках, під час участі в студентських наукових конференціях, в навчально-дослідницькій роботі на кафедрі, під час практики в лікувальних закладах. До того ж відомо, що інтерес стимулює, активізує багато психічних

процесів, сприяючи прояву готовності вчитися, а потім працювати в цій галузі. Пізнавальні та, особливо, професійні інтереси є передумовою та основою розвитку здібностей студентів, необхідних для успішного опанування майбутньою професією.

Все частіше викладачі висловлюють невдоволення тим, що студенти не відчують до них належної уваги, поваги, не готуються до занять, погано їх відвідують, незв'язно відповідають на них. І, дійсно, серед студентів дедалі ширшим стає "незацікавлений прагматизм" [1, с. 16], обумовлений тим, що вони зовсім не впевнені в практичній значущості для своєї майбутньої професійної діяльності тих знань, які пропонують у навчальних закладах.

Одним з методологічних положень психології є той факт, що різні психічні функції (пам'ять, увага, мислення, сприйняття і т.д.), а також професійні вміння та навички формуються в процесі відповідних видів діяльності, адекватної умовам даної роботи [2, с. 31; 5, с. 23]. Це означає, що певний вид професійної діяльності студента-медика, наприклад, вміння провести опитування, зовнішній огляд, дослідження органів та систем і т.д., не може виникнути у студента тільки при пасивному спостереженні за діями нехай навіть самого досвідченого викладача, а потребує власної діяльності студента. А завдання викладача полягає в управлінні навчально-професійною діяльністю студентів з метою отримання необхідної якості засвоєння матеріалу.

Як показали психолого-педагогічні дослідження [8, с. 45] основним елементом людської діяльності, в тому числі навчально-професійної, є її упередженість, особиста зацікавленість в досягненні поставленої мети. Для виконання якоїсь дії одного вміння мало, треба ще бажання і прагнення досягти наміченої мети. Бажання і прагнення освоїти певний вид професійної діяльності на практичному занятті у студентів може виникнути тільки тоді, коли вони зрозуміють значимість освоюється виду практичної роботи як необхідний і потрібний елемент у майбутній професійній діяльності, коли сама мета завдання активізує пізнавальну діяльність студентів. Іншими словами, зробити те чи інше практичне заняття цікавим значить, перш за все, створити в студентів інтерес до теми, що вивчається - значить розкрити перед ними зміст з точки зору наявних у них потреб, очікувань, вимог, можливостей, ціннісних та професійних орієнтацій, які б замкнулися на конкретних об'єктах дослідження [6, с. 119].

Інтерес до предмета діяльності є необхідною і важливою умовою виховання інтересу до процесу роботи, що виконується. Але саме безпосереднє відношення до механізму формування інтересу мають і контрольні операції дії з точки зору їх особистісної оцінки.

Саме контрольні операції служать для оцінки правильності або неправильності виконуваної роботи, тому вони та несуть основне смислове навантаження. Недостатня організація частин дії, в тому числі і контрольної, є основною перешкодою для виникнення стійкого інтересу студентів до практичного заняття. Тому необхідною умовою формування інтересу до професійної діяльності є правильна організація орієнтовної, виконавчої та

контрольованої частин дії. Процес успішного виконання діяльності супроводжується позитивним емоційним переживанням. Воно залишається показником перебігу і якості виконуваної діяльності. У зв'язку з чим наявність інтересу на практичних заняттях у формі емоційного переживання не тільки активізує діяльність студентів але, що найважливіше, воно оцінює правильність або неправильність її течії та покращує якість навчально-професійної діяльності [3, с. 251; 4, с. 15] .

Щоб привернути увагу потрібно створити мотив, а потім відкрити студентам можливість знаходження мети (а саме системи цілей в досліджуваному матеріалі). Цікавий навчальний предмет це і є навчальний предмет, що став сферою цілей студентів в зв'язку з тим чи іншим спонукаючим мотивом [6].

Формування пізнавальних інтересів у студентів доцільно починати зі вступного заняття. Тут слід, перш за все, показати, що без отриманих знань неможлива робота медичного працівника в сфері охорони здоров'я, неможливо якісно виконувати роботу фельдшера ,медичної сестри. Для студентів демонструється застосування знань медицини для вирішення конкретних клінічних завдань, які повинні бути досить наочними і переконливими. Слід зауважити, що особлива увага приділяється підбору прикладів, на матеріалі яких встановлюється зв'язок медицини з іншими дисциплінами і з різними видами професійної діяльності. Студентам показується значимість вимог, що пред'являються до вивчення медичних дисциплін, підкреслюється, що професійна діяльність передбачає глибоке й усвідомлене опанування знаннями, вміннями та навичками.

Мною охоплено далеко не всі аспекти значущості формування пізнавальних інтересів у студентів. На мій погляд, доцільно розробити систему викладання та управління, спрямовану на формування пізнавальних інтересів у студентів. Виділю наступні цілі цієї системи: 1. теоретико-методологічна та практична підготовка до професійної діяльності майбутнього медичного працівника; 2. розвиток мотиваційної сфери (потреби, мотиви, цілі, інтереси та ін.) як умови підвищення пізнавального інтересу; 3. формування пізнавальних інтересів, розвиток потреб у придбанні знань, напрацьованих вмінь і навичок способами максимально наближеними до професійної медичної діяльності.

Підсумовуючи все вищевикладене, слід зазначити, що необхідність розробки системи психолого-педагогічної діяльності по формуванню і розвитку пізнавальних інтересів у студентів до майбутньої професії сумніву не викликає. Асимілюючи накопичений досвід вітчизняної психології та педагогіки, необхідно скасувати деяку загальну траєкторію розгортання подальших досліджень по формуванню пізнавальних інтересів у студентів [4, с. 193].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акопян К. Хто головний у вузі? // Полігнозис. -1999. - № 3. -15-20 с.
2. Виготський Л.С.Психологія розвитку обрані роботи , 2017 – 302 с.

3. Гальперін П.Я. Введення в психологію. М., 2002,-336с.
4. Костюков М.М. Методика формування пізнавального інтересу у студентів медичного вузу. М., 1978, 20с.
5. Костюков М.М. Психолого-педагогічні принципи активації та мотивації діяльності студентів на практичних заняттях. М., 1980, -32с.
6. Леонтьев А.Н. Діяльність. Свідомість. Особистість. -М., 1975, -304с.
7. Маркова А.К. Шляхи дослідження мотивації навчальної діяльності школярів // Питання психології. -1980. - № 5. - 47-59 с.
8. Тализіна Н.Ф. Педагогічна психологія. М., 1999, -288с.
9. Іллін Є.П. Мотивація і мотиви., 2013,-513с.
10. Кремінський Б., Мистюк С., Черкаська Л. Проблеми та актуальні напрями роботи з інтелектуально обдарованою молоддю/ Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2020. Вип.93. С.128-137